

Η Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη των εισερχόμενων τουριστών στην Ελλάδα και την Ισπανία το 2019, το 2020 και το 2021

Νοέμβριος 2022

Δρ. Άρης Ίκκος, ISHC
Επιστημονικός Διευθυντής

Σεραφείμ Κουτσός
Αναλυτής

Ευαγγελία Λάμπρου
Στατιστικός

INSETE

INTELLIGENCE

Περιεχόμενα

1. Σύνοψη	3
2. Εισαγωγή	6
3. Σύγκριση των δημοσιευμένων ΜΚΔ σε Ελλάδα και Ισπανία	7
4. Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη στον προορισμό, σε Ελλάδα και Ισπανία	8
5. Συνολική Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη τουριστών σε Ελλάδα και Ισπανία από δείγμα χωρών	12
6. Συμπεράσματα	15
7. Πηγές	16

1. Σύνοψη

Συχνά υποστηρίζεται ότι η Ελλάδα είναι προορισμός χαμηλής δαπάνης, ισχυρισμός που στηρίζεται στη σύγκριση των στοιχείων της Μέσης κατά Κεφαλή δαπάνης (ΜΚΔ) των τουριστών που επισκέπτονται την Ελλάδα και άλλες χώρες, με βάση τα στοιχεία που δημοσιεύονται από τις κατά περίπτωση αρμόδιες αρχές ('δημοσιευμένα στοιχεία'). Στην παρούσα μελέτη εξετάζεται η ΜΚΔ των τουριστών που επισκέπτονται την Ελλάδα και την Ισπανία, που αποτελεί παγκόσμια δύναμη στον τουρισμό αλλά και τον κύριο ανταγωνιστή της Ελλάδας, τόσο ως προς την συνολική δαπάνη, όσο και ως προς το μέρος της που καταλήγει στην κάθε χώρα – προορισμό¹. Από τα εξεταζόμενα στοιχεία προκύπτει ότι:

- Δεν είναι δυνατή η σύγκριση των δημοσιευμένων στοιχείων για την Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη στις δύο χώρες (€ 1.119 για την Ισπανία και € 702 για την Ελλάδα για το 2021, € 1.045 για την Ισπανία και € 584 για την Ελλάδα για το 2020 και € 1.101 και € 564 αντίστοιχα για το 2019) αφού τα μετρούμενα μεγέθη υπολογίζονται με διαφορετική μεθοδολογία. Οι κύριες διαφοροποιήσεις είναι ότι στην Ελλάδα μετριέται μόνο το μέρος της δαπάνης που παραμένει στην χώρα, μη περιλαμβανομένου του κόστους του αεροπορικού ή ακτοπλοϊκού εισιτηρίου, ακόμα και αν η αεροπορική ή ακτοπλοϊκή εταιρεία είναι ελληνική. Επίσης, στα στοιχεία περιλαμβάνονται οι επισκέπτες χωρίς διανυκτέρευση και οι cross border workers. Αντίθετα, στην Ισπανία μετριέται το σύνολο της δαπάνης των τουριστών, ανεξάρτητα αν εισπράχθηκε από την χώρα ή τρίτους εκτός αυτής (πχ αεροπορικό εισιτήριο, προμήθεια ενδιάμεσων κλπ.) και η μέτρηση αφορά μόνο σε τουρίστες με τουλάχιστον μια διανυκτέρευση.
- Προσαρμόζοντας τα δύο μεγέθη ώστε να αποτυπώνεται μόνο η δαπάνη που έγινε στην κάθε χώρα (εξαιρουμένου του κόστους μετάβασης) και μόνο για τουρίστες με τουλάχιστον μία διανυκτέρευση, η μέση δαπάνη στην Ελλάδα το 2019 υστερεί αυτής της Ισπανίας κατά € 9 (από € 537 βάσει δημοσιευμένων στοιχείων) ενώ το 2020 και το 2021 η μέση δαπάνη στην Ελλάδα υπερτερεί αυτής της Ισπανίας κατά € 41 και € 72 αντίστοιχα (από € 461 και € 417 αντίστοιχα).
- Μέρος της διαφοράς του 2019 οφείλεται στο ότι οι δύο χώρες δέχονται τουρίστες από διαφορετικές αγορές και, συγκεκριμένα, η Ελλάδα δέχεται μεγάλο αριθμό τουριστών από τις όμορες Βαλκανικές χώρες. Οι τουρίστες αυτοί έχουν χαμηλότερη μέση δαπάνη και

¹ Τα δημοσιευμένα στοιχεία της Ελλάδας προέρχονται από την Έρευνα Συνόρων της Τράπεζας της Ελλάδος και της Ισπανίας από τις έρευνες FRONTUR και EGATUR του Instituto Nacional de Estadística της Ισπανίας.

ωθούν τον συνολικό μέσο όρο της μέσης δαπάνης προς χαμηλότερα επίπεδα. Ως εκ τούτου, η διαφορά αναστρέφεται υπέρ της Ελλάδας τα τελευταία δύο πανδημικά χρόνια, λόγω αύξησης του μεριδίου των κύριων αγορών μας² και μείωσης των βαλκανικών και όμορων αγορών³. Επίσης, θα πρέπει να σημειώσουμε ότι για να μπορέσουμε να συγκρίνουμε τις δύο αγορές, προχωρήσαμε στην υπόθεση εργασίας ότι η Ελλάδα έχει το ίδιο market mix με την Ισπανία. Με την υπόθεση εργασίας, η διαφορά στη μέση δαπάνη που μένει στην κάθε χώρα διαμορφώνεται στα € 44 για το 2019, € 69 το 2020 και € 120 για το 2021 υπέρ της Ελλάδας.

- Στη συνέχεια εξετάζεται η μέση δαπάνη ως προς το σύνολο της δαπάνης, δηλαδή περιλαμβανομένης όχι μόνο της δαπάνης που καταλήγει στη χώρα-προορισμό, αλλά και της δαπάνης που γίνεται εκτός αυτής (πχ αεροπορικό εισιτήριο, προμήθεια ενδιάμεσων κλπ.). Το 2019, για τις αγορές που διαθέτουμε στοιχεία, παρατηρούμε ότι η μέση δαπάνη των τουριστών στην Ελλάδα είναι υψηλότερη σε όλες τις αγορές – από 20 Ευρώ στην Γερμανία έως 350 Ευρώ στην Γαλλία- σε σύγκριση με την Ισπανία, με εξαίρεση τις αγορές της Ολλανδίας (€ -86), των ΗΠΑ (€ -50) και της Ρωσίας (€ -458). Για το 2020, για τις τέσσερις ευρωπαϊκές χώρες για τις οποίες υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία, στις δύο (Γερμανία και Ιταλία) η μέση δαπάνη των τουριστών στην Ελλάδα είναι χαμηλότερη – από € 10 στην Ιταλία έως € 64 στην Γερμανία – απ' ότι η αντίστοιχη στην Ισπανία ενώ στις υπόλοιπες δύο είναι υψηλότερη – από € 6 για το Ην. Βασίλειο έως € 433 για τη Γαλλία. Για το 2021, για τις πέντε ευρωπαϊκές χώρες για τις οποίες υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία, στις δύο (Γερμανία και Ιταλία) η μέση δαπάνη των τουριστών στην Ελλάδα είναι χαμηλότερη – από € 30 στην Ιταλία έως € 92 στην Γερμανία – απ' ότι η αντίστοιχη στην Ισπανία ενώ στις υπόλοιπες τρεις είναι υψηλότερη – από € 46 στο Βέλγιο έως € 390 για τη Γαλλία, από την οποία η Ισπανία έλκει μεγάλο μέρος του οδικώς εισερχόμενου τουρισμού της.
- Τέλος, σε ότι αφορά στη συνολική μέση δαπάνη για το σύνολο του εισερχόμενου τουρισμού, στην Ελλάδα ανήλθε σε € 864 το 2019, σε € 849 το 2020 και σε € 979 το 2021 ενώ για την Ισπανία σε € 1.101 το 2019, σε € 1.045 το 2020 και σε € 1.119 το 2021. Τα στοιχεία αυτά, σε συνδυασμό με τα προαναφερθέντα για τις κύριες ευρωπαϊκές αγορές που αποτελούν τις κύριες αγορές και για τις δύο χώρες, συνάδουν με την άποψη ότι οι διαφορές στα συνολικά μεγέθη οφείλονται σε σημαντικό βαθμό στο διαφορετικό market mix και όχι στο ότι οι τουρίστες από κάποια χώρα δαπανούν λιγότερα στην Ελλάδα απ' ότι δαπανούν αντίστοιχα στην Ισπανία.

² Γερμανία, Ην. Βασίλειο, Γαλλία, Ιταλία, Ολλανδία: Αφίξεις από 36% το 2019 σε 49% το 2021 και εισπράξεις από 46% το 2019 σε 55% το 2021

³ Βουλγαρία, Βόρεια Μακεδονία, Αλβανία, Σερβία και Ρουμανία: Αφίξεις από 26% το 2019 σε 18% το 2021 και εισπράξεις από 9% το 2019 σε 7% το 2021

Συμπερασματικά:

- αντικρούεται η άποψη ότι η Ελλάδα, συγκρινόμενη με τους κύριους ανταγωνιστές, είναι ένας φθηνός προορισμός για τους Ευρωπαίους αφού σε πολλές περιπτώσεις οι ευρωπαίοι τουρίστες στην Ελλάδα δαπανούν περίπου τα ίδια ή περισσότερα απ' ότι στην Ισπανία.
- στην Ελλάδα περίπου το 1/3 του εισερχόμενου τουρισμού για το 2019 και σχεδόν το 1/5 του 2020 και του 2021 είναι οδικές αφίξεις από τις όμορες βαλκανικές αγορές. Οι αγορές αυτές έχουν χαμηλότερη ΜΚΔ από τις άλλες Ευρωπαϊκές αγορές έλκοντας την συνολική ΜΚΔ σε χαμηλότερα επίπεδα. Θα πρέπει όμως να επισημανθεί ότι η πελατεία αυτή δεν υποκαθιστά αλλά προστίθεται στην πελατεία με την υψηλότερη δαπάνη⁴ και απορροφάται, κατά κύριο λόγο, από το τουριστικό προϊόν της Β. Ελλάδας (Μακεδονία, Θράκη), όπου η ξενοδοχειακή υποδομή είναι χαμηλότερης κατηγορίας σε σχέση με την αντίστοιχη σε άλλες Περιφέρειες της χώρας⁵.

⁴ Βλ. Ακτινογραφία εισερχόμενου τουρισμού 2016-2020 – ΙΝΣΕΤΕ, 2021

⁵ Για το 2021, τα δωμάτια ξενοδοχείων 1*, 2* και 3* στην Β. Ελλάδα (περιλαμβανομένης της Χαλκιδικής) αποτελούν το 60% του συνόλου όταν στην υπόλοιπη χώρα είναι λιγότερο από 50%.

2. Εισαγωγή

Συχνά υποστηρίζεται ότι η Ελλάδα είναι προορισμός χαμηλής δαπάνης, ισχυρισμός που βασίζεται στη σύγκριση των στοιχείων της Μέσης κατά Κεφαλή Δαπάνης (ΜΚΔ) των τουριστών που επισκέπτονται την Ελλάδα και άλλες χώρες, όπως τα στοιχεία αυτά δημοσιεύονται από τις κατά περίπτωση αρμόδιες αρχές («δημοσιευμένα στοιχεία»). Για παράδειγμα, με βάση τα δημοσιευμένα στοιχεία σε Ελλάδα και Ισπανία⁶, η Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη (ΜΚΔ) του εισερχόμενου τουρισμού στην Ισπανία, για το 2021, εκτιμήθηκε σε € 1.119, δηλαδή 59% υψηλότερα από τα € 702 που εκτιμήθηκε η ΜΚΔ στην Ελλάδα την ίδια χρονιά. Για το 2019, η εκτιμηθείσα ΜΚΔ της Ισπανίας ήταν σχεδόν διπλάσια της Ελλάδας (€ 1.101 έναντι € 564) ενώ για το 2020 79% υψηλότερη (€ 1.045 έναντι € 584). Όμως, όπως αναλύουμε κατωτέρω, οι δημοσιευμένες ΜΚΔ των δύο χωρών δεν είναι άμεσα συγκρίσιμες, καθώς οι σχετικές έρευνες ακολουθούν σημαντικά διαφορετικές μεθοδολογίες και μετρούν διαφορετικά μεγέθη.

Προκειμένου να ελέγξουμε την ακρίβεια του ισχυρισμού ότι η Ελλάδα είναι προορισμός χαμηλής δαπάνης, αφού προβήκαμε στις αναγκαίες αναπροσαρμογές των δημοσιευμένων στοιχείων, συγκρίναμε τη ΜΚΔ σε Ελλάδα και Ισπανία, που αποτελεί τον κύριο ανταγωνιστή της Ελλάδας στον τουρισμό. Η σύγκριση έγινε με δύο τρόπους:

- αφενός ως προς το μέρος της ΜΚΔ του τουρίστα που καταλήγει στον εκάστοτε προορισμό (2^η ενότητα) και
- αφετέρου ως προς τη συνολική ΜΚΔ του τουρίστα (3^η ενότητα), περιλαμβανομένων δηλαδή όλων των δαπανών του, είτε καταλήγουν στον προορισμό είτε στην χώρα προέλευσης είτε ακόμα και σε τρίτη χώρα, όπως για παράδειγμα αν η έδρα του αερομεταφορέα ή του ενδιάμεσου tour operator δεν είναι ούτε στη χώρα προέλευσης ούτε στην χώρα προορισμού.

⁶ Τα δημοσιευμένα στοιχεία της Ελλάδας προέρχονται από την Έρευνα Συνόρων της Τράπεζας της Ελλάδος και της Ισπανίας από τις έρευνες FRONTUR και EGATUR του Instituto Nacional de Estadística της Ισπανίας.

3. Σύγκριση των δημοσιευμένων ΜΚΔ σε Ελλάδα και Ισπανία

Σύμφωνα με τα επίσημα δημοσιευμένα στοιχεία για το 2021, η Μέση κατά Κεφαλήν Δαπάνη (ΜΚΔ) του εισερχόμενου τουρισμού στην Ισπανία εκτιμήθηκε σε € 1.119, δηλαδή 59% υψηλότερα από τα € 702 που εκτιμήθηκε η ΜΚΔ στην Ελλάδα την ίδια χρονιά. Το 2019, η εκτιμηθείσα ΜΚΔ στην Ισπανία ήταν € 1.045 και στην Ελλάδα € 584 ενώ το 2019 €1.101 και € 564 αντίστοιχα. **Όμως, οι δημοσιευμένες ΜΚΔ των δύο χωρών δεν είναι άμεσα συγκρίσιμες:**

- στην Ελλάδα, η προαναφερθείσα ΜΚΔ εκτιμάται μόνο για το μέρος της δαπάνης που έγινε εντός της Ελλάδας και για το σύνολο των επισκεπτών πλην κρουαζιέρας, ανεξάρτητα αν διανυκτέρευσαν ή όχι. Επίσης, στην ΜΚΔ δεν περιλαμβάνεται το κόστος του αεροπορικού ή ακτοποϊκού εισιτηρίου μετάβασης στην Ελλάδα, ακόμα και αν η εταιρεία που χρησιμοποιήθηκε έχει την έδρα της στην Ελλάδα, αλλά ούτε και η δαπάνη για διαρκή καταναλωτικά αγαθά, υψηλής αξίας κοσμήματα κλπ. Τέλος, τα στοιχεία της Ελλάδας καλύπτουν όλους τους ταξιδιώτες, περιλαμβανομένων των ημερήσιων επισκεπτών και των cross border workers ή των εποχιακών εργαζομένων⁷.
- Αντίθετα, στην Ισπανία, η εκτίμηση της ΜΚΔ περιλαμβάνει το σύνολο των δαπανών μόνο των εισερχόμενων τουριστών στην Ισπανία, είτε αυτές έλαβαν χώρα εντός της Ισπανίας είτε εκτός αυτής, και στη δαπάνη συμπεριλαμβάνεται και το κόστος του αεροπορικού ή ακτοποϊκού εισιτηρίου μετάβασης στην Ισπανία, ακόμα και αν η εταιρεία που χρησιμοποιήθηκε έχει την έδρα της εκτός Ισπανίας. Επιπλέον, η ΜΚΔ στην Ισπανία υπολογίζεται μόνον για επισκέπτες που πραγματοποίησαν τουλάχιστον μια διανυκτέρευση στην χώρα αυτή και στα στοιχεία περιλαμβάνονται και οι ταξιδιώτες κρουαζιέρας. Τέλος, στην Ισπανία, η εκτιμώμενη ΜΚΔ περιλαμβάνει και δαπάνες για διαρκή αγαθά ή αγαθά υψηλής αξίας από εισερχόμενους τουρίστες⁸, ενώ στην Ελλάδα αυτού του είδους οι δαπάνες αφαιρούνται για τον υπολογισμό της ΜΚΔ.

⁷ βλ. μεθοδολογία [Έρευνας Συνόρων](#)

⁸ βλ. μεθοδολογία [FRONTUR – EGATUR](#),

4. Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη στον προορισμό, σε Ελλάδα και Ισπανία

Προσαρμόζοντας⁹ τις δημοσιευμένες ΜΚΔ της Ισπανίας και της Ελλάδας, προκειμένου να εκτιμηθεί η ΜΚΔ που αφορά μόνο σε επισκέπτες με διανυκτέρευση και αποκλειστικά για το μέρος της δαπάνης που κατέληξε στην κάθε χώρα και εξαιρώντας την δαπάνη για το αεροπορικό ή ακτοπολιτικό εισιτήριο, η εικόνα διαφοροποιείται σημαντικά (βλ. Πιν.1): η ΜΚΔ της Ισπανίας μειώνεται, για το 2019, 2020 και 2021 αντίστοιχα, από € 1.101 σε € 609, από € 1.045 σε € 577 και από € 1.119 σε € 648, ενώ -αντίστοιχα- της Ελλάδας αυξάνεται από € 564 σε € 600, από € 584 σε € 619 και από € 702 σε € 721. Αντίστοιχα, η υπέρ της Ισπανίας διαφορά, μειώνεται από € 537 σε € 9 το 2019, ενώ το 2020 και το 2021 η εικόνα αντιστρέφεται με την Ελλάδα να υστερεί σε ότι αφορά την δημοσιευμένη ΜΚΔ κατά € 461 και € 417 αντίστοιχα αλλά να υπερτερεί στην προσαρμοσμένη ΜΚΔ κατά € 41 και € 72 αντίστοιχα.

Πίνακας 1: Δημοσιευμένη και Προσαρμοσμένη ΜΚΔ σε Ελλάδα (GR) και Ισπανία (ES) – σε €, 2019-2021

	2019			2020			2021		
	GR	ES	Δ GR-ES	GR	ES	Δ GR-ES	GR	ES	Δ GR-ES
Δημοσιευμένη ΜΚΔ	564	1.101	-537	584	1.045	-461	702	1.119	-417
Προσαρμοσμένη ΜΚΔ*	600	609	-9	619	577	41	721	648	72

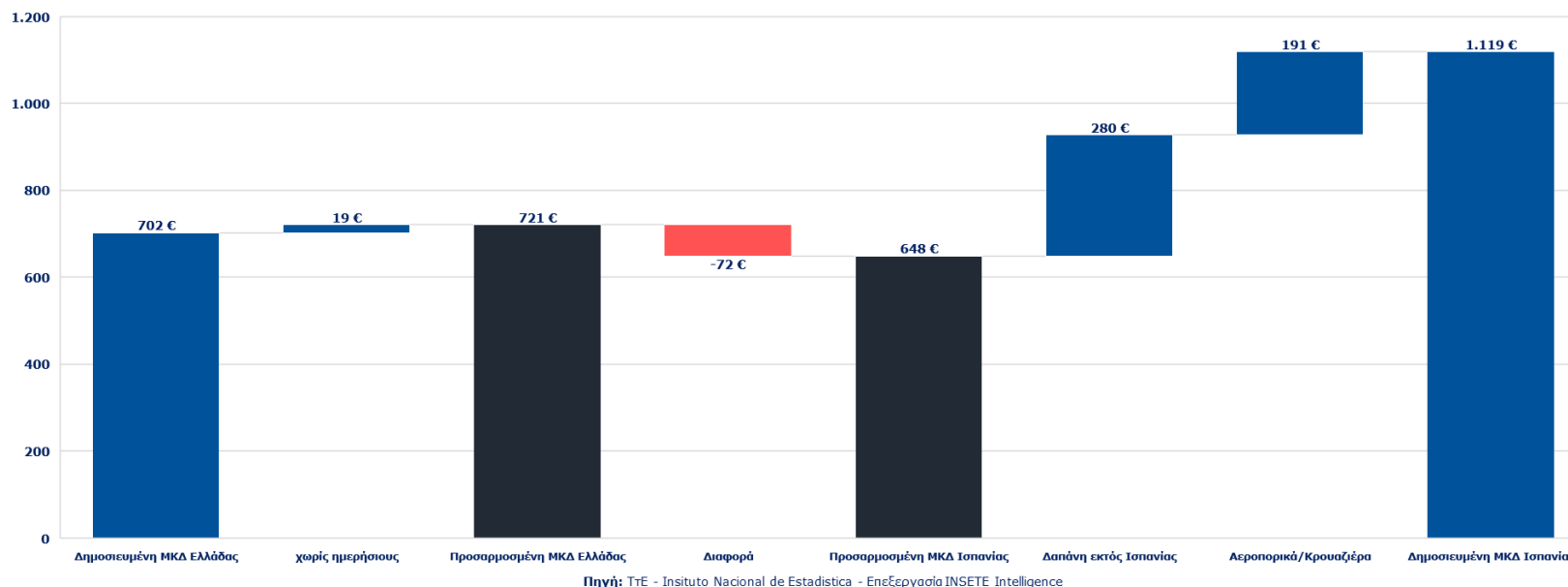
Πηγή: ΤτΕ -Instituto Nacional de Estadística - Επεξεργασία INSETE Intelligence

*Έχει υπολογισθεί μόνο για το μέρος της δαπάνης που καταλήγει στη χώρα, εξαιρουμένης της δαπάνης για αεροπορικό/ακτοπολιτικό εισιτήριο μετάβασης, και μόνο για επισκέπτες με μια διανυκτέρευση τουλάχιστον.

⁹ Για λεπτομέρειες ως προς τη μεθοδολογία, βλ. [Η Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη των εισερχόμενων τουριστών στην Ελλάδα, 2005 – 2018, εξέλιξη και σύγκριση με Ισπανία – INSETE 2019](#)

Οι σχετικές προσαρμογές από τις οποίες προκύπτει η Προσαρμοσμένη ΜΚΔ* του 2021 του Πίνακα 1 παρουσιάζονται αναλυτικά στο Γράφημα 1.

Γράφημα 1: Δημοσιευμένη και Προσαρμοσμένη ΜΚΔ σε Ελλάδα (GR) και Ισπανία (ES) – σε €, 2021

Η ως άνω διαφορά μεταξύ των δύο προσαρμοσμένων ΜΚΔ, μπορεί να αποδοθεί αφενός σε διαφορές στατιστικών μεθόδων¹⁰ και αφετέρου στο διαφορετικό market mix των τουριστών στις δύο χώρες, ιδιαίτερα για το 2019 που η Ελλάδα δέχθηκε σημαντικό αριθμό τουριστών από τις όμορες Βαλκανικές χώρες και τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, κάτι που δεν ισχύει για την Ισπανία¹¹. Η τάση αυτή που καταγραφόταν τα προηγούμενα χρόνια στον εισερχόμενο τουρισμό διαταράχθηκε το 2020 και το 2021 λόγω της πανδημίας και των ταξιδιωτικών

¹⁰ ιδιαίτερα λόγω α) έλλειψης στοιχείων που θα επιτρέψουν την ακριβέστερη εκτίμηση της ΜΚΔ στην Ισπανία με τρόπο αντίστοιχο με τον τρόπο που εκτιμάται η ΜΚΔ στην Ελλάδα αλλά και β) του ότι τα στοιχεία για την Ελλάδα αφορούν σε ταξιδιώτες και όχι τουρίστες, δηλαδή περιλαμβάνουν cross border workers και εποχιακά εργαζόμενους στην Ελλάδα.

¹¹ ενδεικτικά: το 48,3%/49,8%/49,2% των αφίξεων και το 40,4%/41,3%/43,7% των δαπανών των τουριστών στην Ισπανία το 2019, το 2020 και το 2021 αντίστοιχα προέρχονται από τις αγορές της Γερμανίας, της Γαλλίας και του Ηνωμένου Βασιλείου (χώρες υψηλής δαπάνης), όταν για την Ελλάδα τα αντίστοιχα ποσοστά ήταν 28,9%/41,5%/39,2% και 37,4%/52,4%/46,2% αντίστοιχα.

περιορισμών, με αύξηση του μεριδίου των κύριων αγορών¹² μας (αφιξεις/εισπράξεις από 36%/46% το 2019 σε 49%/55% το 2021) και μείωση των όμορων ή βαλκανικών αγορών μας¹³ (αφιξεις/εισπράξεις: από 26%/9% το 2019 σε 18%/7% το 2021). Η αλλαγή αυτή του μείγματος αγορών οδήγησε σε αύξηση της δημοσιευμένης ΜΚΔ το 2020 (+3,6%, από € 564,0 το 2019 σε € 584,4 το 2020) και το 2021 (+20,2%, από € 584,4 το 2020 σε € 702,4 το 2021), καθώς η ΜΚΔ των οδικώς εισερχομένων τουριστών είναι περίπου 4 φορές μικρότερη αυτής των αεροπορικώς. Αυτό οδήγησε το 2020 και το 2021 η διαφορά των προσαρμοσμένων / συγκρίσιμων ΜΚΔ να είναι υπέρ της Ελλάδας.

Με την υπόθεση εργασίας ότι το market mix στην Ελλάδα είναι παρόμοιο με αυτό της Ισπανίας (βλ. Πίνακα 2 και Γράφημα 2), οι διαφορές τα έτη 2019, 2020 και 2021 από € 537/€ 461/€417 υπέρ της Ισπανίας διαμορφώνονται σε € 44/€ 69/€ 120 υπέρ της Ελλάδας αντίστοιχα. Αυτό καταρρίπτει την άποψη ότι η Ελλάδα προσελκύει τουρίστες χαμηλής δαπάνης, αφού συγκρίνοντας την ΜΚΔ των τουριστών από τις ίδιες αγορές στις δύο χώρες η διαφορά της ΜΚΔ υπέρ της Ισπανίας για το 2019, το 2020 και το 2021 αντιστρέφεται υπέρ της Ελλάδας.

Πίνακας 2: Δημοσιευμένη και Προσαρμοσμένη ΜΚΔ σε Ελλάδα (GR) και Ισπανία (ES) με μίγμα αγορών Ισπανίας – σε €, 2019-21

	2019			2020			2021		
	GR	ES	Δ GR-ES	GR	ES	Δ GR-ES	GR	ES	Δ GR-ES
Δημοσιευμένη ΜΚΔ	564	1.101	-537	584	1.045	-461	702	1.119	-417
Προσαρμοσμένη ΜΚΔ* Ελλάδας με μίγμα αγορών Ισπανίας	653	609	44	646	577	69	768	648	120

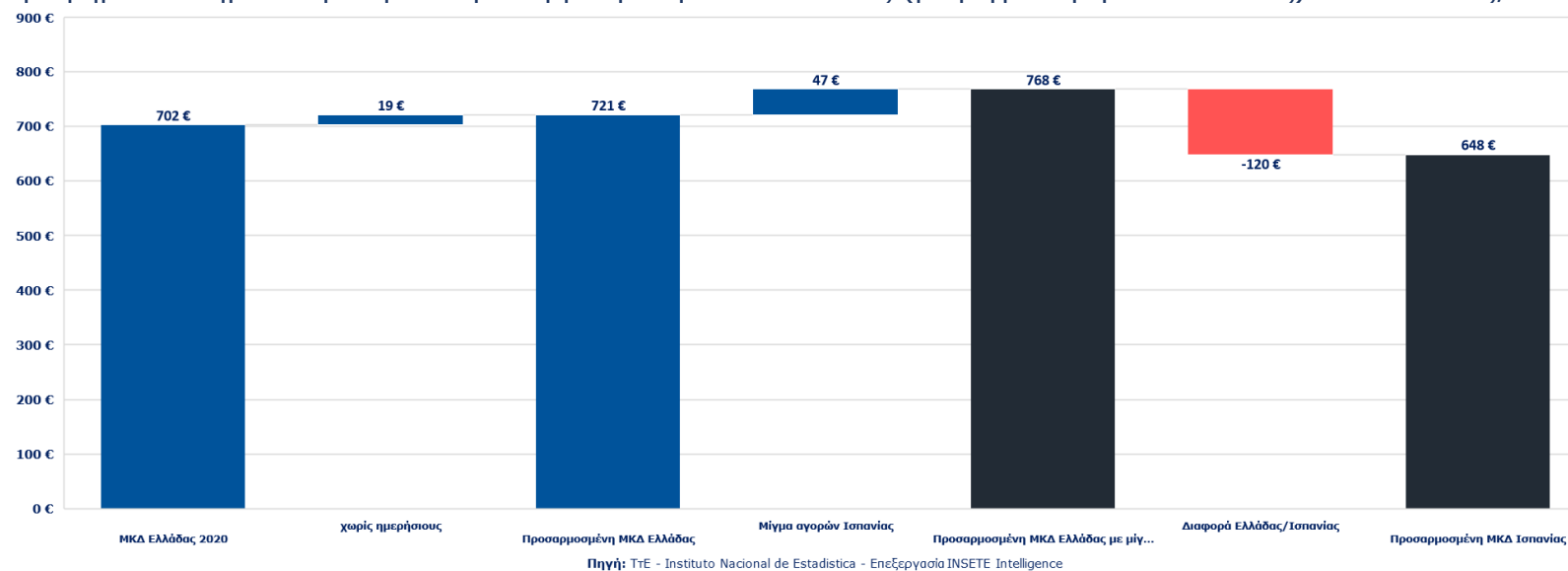
Πηγή: TtE -Instituto Nacional de Estadística - Επεξεργασία INSETE Intelligence

*Έχει υπολογισθεί μόνο για το μέρος της δαπάνης που καταλήγει στη χώρα, εξαιρουμένης της δαπάνης για αεροπορικό/ακτοπλοϊκό εισιτήριο μετάβασης, και μόνο για επισκέπτες με μια διανυκτέρευση τουλάχιστον.

¹² Γερμανία, Γαλλία, Ην. Βασίλειο, Ιταλία και Ολλανδία

¹³ Βουλγαρία, Βόρεια Μακεδονία, Αλβανία, Σερβία και Ρουμανία

Γράφημα 2: Δημοσιευμένη και προσαρμοσμένη ΜΚΔ Ελλάδας (με μίγμα αγορών Ισπανίας) και Ισπανίας, 2021 – σε €

5. Συνολική Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη τουριστών σε Ελλάδα και Ισπανία από δείγμα χωρών

Στην ανάλυση που προηγήθηκε συγκρίναμε την ΜΚΔ σε Ελλάδα και Ισπανία, αναφορικά με την δαπάνη των τουριστών στην χώρα προορισμού, εξαιρουμένου του κόστους μετάβασης στον προορισμό, ακόμα και αν ο μεταφορέας είναι ελληνική ή ισπανική εταιρεία αντίστοιχα.

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζουμε συγκριτικά στοιχεία για το σύνολο της δαπάνης¹⁴ των τουριστών με διανυκτέρευση σε Ελλάδα και Ισπανία, ανεξάρτητα αν η δαπάνη έγινε εντός ή εκτός της εκάστοτε χώρας και περιλαμβανομένου του κόστους τους αεροπορικού ή ακτοπλοϊκού εισιτηρίου¹⁵. Παρ' όλ' αυτά, εξακολουθούν να υφίστανται οι ακόλουθες διαφορές στον τρόπο μέτρησης σε Ελλάδα και Ισπανία: στα ελληνικά στοιχεία περιλαμβάνονται και αυτά από cross border workers ή εποχιακά εργαζομένους ενώ στα ισπανικά στοιχεία περιλαμβάνονται και στοιχεία από τουρίστες με κρουαζιέρα. Εκτιμάται ότι οι διαφοροποιήσεις αυτές οδηγούν τη ΜΚΔ της Ισπανίας σε σχετικά υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με το αν η μέτρηση είχε πραγματοποιηθεί με τη μεθοδολογία που χρησιμοποιείται στη χώρα μας, καθώς η συνολική δαπάνη για μια κρουαζιέρα εκτιμάται ότι είναι μεγαλύτερη από την συνολική δαπάνη ενός τυπικού τουρίστα, ενώ οι εποχιακοί και οι cross border workers έχουν ιδιαίτερα χαμηλή δαπάνη.

Στις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες για το 2019 (βλ. Πίνακα 3), η δαπάνη των τουριστών που ήρθαν στην Ελλάδα ήταν οριακά ή σημαντικά υψηλότερη από την αντίστοιχη αυτών που πήγαν στην Ισπανία. Μοναδική εξαίρεση αποτέλεσε η αγορά της Ολλανδίας (€ -86). Αντίθετα, οι τουρίστες από τις ΗΠΑ και -ιδιαίτερα- από την Ρωσία, δαπάνησαν υψηλότερα ποσά όταν επισκέφθηκαν την Ισπανία σε σχέση με αυτά που δαπάνησαν στην Ελλάδα.

¹⁴ Περιλαμβανομένης και της δαπάνης για διαρκή αγαθά ή αγαθά υψηλής αξίας

¹⁵ για την Ελλάδα, τα στοιχεία προέρχονται από τα πρωτογενή στοιχεία της Έρευνας Συνόρων της Τράπεζας της Ελλάδος και, για την Ισπανία, πρόκειται για δημοσιευμένα στοιχεία του Instituto Nacional de Estadística και της Turesspana.

Σε ότι αφορά το 2020 για το σύνολο της χώρας και για τις τέσσερις αγορές που -λόγω της πανδημίας και των ταξιδιωτικών περιορισμών- διαθέτουμε στοιχεία, η δαπάνη των τουριστών που ήρθαν στην Ελλάδα ήταν χαμηλότερη για Γερμανία (€ -64) και Ιταλία (€ -10), οριακά υψηλότερη για Ην. Βασίλειο (€ 6) και σημαντικά υψηλότερη για την Γαλλία (€ 433) από την αντίστοιχη αυτών που πήγαν στην Ισπανία.

Αναφορικά με το 2021, για τις πέντε αγορές που διαθέτουμε στοιχεία, η μέση δαπάνη των τουριστών που επισκέφτηκαν την Ελλάδα ήταν χαμηλότερη για Γερμανία (€ -92) και Ιταλία (€ -30), υψηλότερη για το Βέλγιο (€ 46) και σημαντικά υψηλότερη για το Ην. Βασίλειο (€ 142) και την Γαλλία (€ 390) από την αντίστοιχη αυτών που πήγαν στην Ισπανία. Αξιοσημείωτο και για τα τρία έτη, είναι πόσο σημαντικά υψηλότερη είναι η δαπάνη των επισκεπτών από την Γαλλία στην Ελλάδα σε σχέση με την αντίστοιχη δαπάνη στην Ισπανία. Πιθανότατα αυτό οφείλεται στο ότι Γαλλία και Ισπανία συνορεύουν, κάτι που επιτρέπει την οδική πρόσβαση των Γάλλων τουριστών στην Ισπανία, δίνοντας τους την δυνατότητα να περιορίζουν τη δαπάνη μετάβασής τους. Τέλος, ενδιαφέρον είναι, ότι ενώ η Ελλάδα το 2019 σημείωσε υψηλότερη ΜΚΔ σε σύγκριση με την Ισπανία από τις αγορές της Γερμανίας και της Ιταλίας η εικόνα αντιστρέφεται τα έτη 2020 και 2021 με την διαφορά μάλιστα να μεγαλώνει.

Πίνακας 3: Συνολική ΜΚΔ τουριστών από επιλεγμένες χώρες σε Ελλάδα (GR) και Ισπανία (ES) – σε €, 2019-2021

Αγορά	2019			2020			2021		
	σε Ελλάδα	σε Ισπανία	Δ GR-ES	σε Ελλάδα	σε Ισπανία	Δ GR-ES	σε Ελλάδα	σε Ισπανία	Δ GR-ES
Ευρώπη									
Γερμανία	1.067	1.047	20	1.032	1.096	-64	1.067	1.159	-92
Αυστρία	1.118	1.088	30	Μ.Δ.	896		Μ.Δ.	904	
Βέλγιο	1.107	1.062	45	Μ.Δ.	1.037		1.171	1.125	46
Γαλλία	1.031	681	350	1.056	623	433	1.153	763	390
Ιταλία	866	783	83	790	800	-10	849	879	-30
Ελβετία	1.149	969	180	Μ.Δ.	938		Μ.Δ.	997	
Ολλανδία	1.037	1.123	-86	Μ.Δ.	1.112		Μ.Δ.	1.139	
Εκτός Ευρώπης									
Ην. Βασίλειο	1.103	990	113	998	992	6	1.251	1.109	142
Ρωσία	1.058	1.516	-458	Μ.Δ.	1.293		Μ.Δ.	1.704	
ΗΠΑ	1.686	1.736	-50	Μ.Δ.	1.912		Μ.Δ.	1.882	
Σύνολο	864	1.101	-236	849	1.045	-196	979	1.119	-140

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδας - Instituto Nacional de Estadística - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με το σύνολο των τουριστών, η ΜΚΔ στην Ελλάδα είναι σημαντικά χαμηλότερη από την αντίστοιχη στην Ισπανία τόσο για το 2019 (€ 864 έναντι € 1.101) όσο και για το 2020 (€ 849 έναντι € 1.045) και το 2021 (€ 979 έναντι € 1.119). Από τα στοιχεία αυτά, σε συνδυασμό με την αντίθετη εικόνα για τις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες που αναφέρονται στον πίνακα αλλά και από την μείωση που παρατηρείται στην διαφορά το 2020 και το 2021 όταν και μειώθηκε το μερίδιο αγοράς των βαλκανικών αγορών στην Ελλάδα, συνάγουμε το συμπέρασμα ότι η διαφορά αυτή οφείλεται στις υπόλοιπες αγορές και στο διαφορετικό μείγμα αγορών που έχουν οι δύο χώρες. Τέλος, και στις δύο χώρες, η συνολική ΜΚΔ το 2020 ήταν μειωμένη σε σχέση με το 2019 αλλά λιγότερο στην Ελλάδα (-1,8%) απ' ό τι στην Ισπανία (-5,1%) ενώ το 2021 ήταν αυξημένη σε σύγκριση με το 2020 αλλά υψηλότερη στην Ελλάδα (+15,3%) απ' ό τι στην Ισπανία (+7,1%), πιθανόν και λόγω της ευνοϊκής μεταβολής του μίγματος αγορών της Ελλάδας με την αύξηση του μεριδίου των παραδοσιακών αγορών και τη μείωση του αντίστοιχου των Βαλκανικών.

6. Συμπεράσματα

Σύμφωνα με τα στοιχεία και την ανάλυση που παρατέθηκαν παραπάνω:

- αντικρούεται η άποψη ότι η Ελλάδα, συγκρινόμενη με τους κύριους ανταγωνιστές, είναι ένας φθηνός προορισμός για τους Ευρωπαίους αφού σε πολλές περιπτώσεις οι ευρωπαίοι τουρίστες στην Ελλάδα δαπανούν περίπου τα ίδια ή περισσότερα απ' ότι στην Ισπανία.
- στην Ελλάδα περίπου το 1/3 του εισερχόμενου τουρισμού για το 2019 και σχεδόν το 1/5 του 2020 και του 2021 είναι οδικές αφίξεις από τις όμορες βαλκανικές αγορές. Οι αγορές αυτές έχουν χαμηλότερη ΜΚΔ από τις άλλες Ευρωπαϊκές αγορές έλκοντας την συνολική ΜΚΔ σε χαμηλότερα επίπεδα. Θα πρέπει όμως να επισημανθεί ότι η πελατεία αυτή δεν υποκαθιστά αλλά προστίθεται στην πελατεία με την υψηλότερη δαπάνη¹⁶ και απορροφάται, κατά κύριο λόγο, από το τουριστικό προϊόν της Β. Ελλάδας (Μακεδονία, Θράκη), όπου η ξενοδοχειακή υποδομή είναι χαμηλότερης κατηγορίας σε σχέση με την αντίστοιχη σε άλλες Περιφέρειες της χώρας¹⁷.

¹⁶ Βλ. Ακτινογραφία εισερχόμενου τουρισμού 2016-2020 – ΙΝΣΕΤΕ, 2021

¹⁷ Για το 2021, τα δωμάτια ξενοδοχείων 1*, 2* και 3* στην Β. Ελλάδα (περιλαμβανομένης της Χαλκιδικής) αποτελούν το 60% του συνόλου όταν στην υπόλοιπη χώρα είναι λιγότερο από 50%.

7. Πηγές

- [Τράπεζα της Ελλάδας](#)
- [Ακτινογραφία εισερχόμενου τουρισμού 2016-2020](#)
- [FRONTUR - EGATUR](#)
- [FRONTUR – EGATUR Μεθοδολογία](#)
- [UNWTO](#)
- [Η Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη των εισερχόμενων τουριστών στην Ελλάδα 2005-2018, εξέλιξη και σύγκριση με Ισπανία](#)

INSETE

Ινστιτούτο του Συνδέσμου
Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων

Βουκουρεστίου 32
106 71 Αθήνα

T: 210 3244 368
www.insete.gr
intelligence@insete.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΤΠΑ, ΤΣ & ΕΚΤ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΑΝΕΚ

ΕΠΑΝΕΚ 2014-2020
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης